

**Výchovný ústav střední škola a středisko výchovné péče, Nový Jičín,
Divadelní 12, Nový Jičín, 741 11**

NÁZEV	ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM (ŠVP) PRO VÝCHOVNÝ ÚSEK
TYP	Vnitřní dokumenty
ČÍSLO JEDNACÍ	VD - 63/2016
VYDAL	Mgr. Petr Urban
ZPRACOVAL	Mgr. Pavel Tokař
PLATNOST	05.10.2016
ÚČINNOST	05.10.2016
NAHRAZUJE	ŠVP PRO MIMOŠKOLNÍ ÚSEK VD – 30/2014
SKARTAČNÍ ZNAK	S5

Schválil: Mgr. Petr Urban
Ředitel VÚ Nový Jičín

OBSAH:

1. Identifikační údaje + personální zabezpečení.....	3.-5.
2. Charakteristika školského zařízení.....	5.-6.
3. Charakteristika ŠVP.....	6.-7.
4. Konkrétní vzdělávací cíle.....	7.-12..
5. Rozvoj klíčových kompetencí ve výchovně vzdělávacím procesu.....	12.-13.
6. Výchovně vzdělávací strategie.....	13.-15..
7. Délka a časový plán, obsah a formy zájmového vzdělávání.....	15.-17.
8. Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	17.
9. Postup při přijímání chlapců, přemíst'ování a ukončení zájmového vzdělávání...18.-20.	
10. Materiálně technické podmínky, za nichž se ŠVP uskutečňuje.....	20.-22.
11. Ekonomické podmínky	22.
12. Popis podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví.....	22.-23.
13. Oblast resocializační a reedukační péče.....	23.-33.
14. Hodnocení (evaluace) chlapců.....	33.-38.
15. Autoevaluace.....	38.
16. Zveřejnění školního vzdělávacího programu.....	38.

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE.

Motto: ...školské zařízení, které ví, kam jde, vždy se tam dostane...

Platnost a účinnost dokumentu dnem 05.10.2016.

Rozsah dokumentu – 40 stran.

1.1. Základní údaje o škole a školském zařízení

Název zařízení :	Výchovný ústav, střední škola a středisko výchovné péče, Nový Jičín, ul. Divadelní 12, 741 11 Nový Jičín
Právní forma :	právní subjekt – příspěvková organizace
IČO :	601586
Zřizovatel :	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
Ředitel :	Mgr. Petr Urban
Datum jmenování :	1. srpna 2013
Statutární zástupce :	Mgr. Pavel Tokař
Datum jmenování :	13. srpna 2013
Školská rada :	zřízena v dubnu 2013
Předseda Školské rady :	Ing. Jiří Kolařík
Kontaktní adresa :	Výchovný ústav, střední škola a školní jídelna Divadelní 12, 741 11 Nový Jičín tel: 556764940 fax: 556764931 e-mail: reditel@vumnj.edunet.cz web: www.vunj.cz
Pracovník pro informace :	p. Robert Žáček

1.2. Další údaje

1.2.1 Pracoviště Výchovného ústavu - součásti zařazené do sítě škol:

1. Střední škola - kapacita : 56 žáků, stav ke dni 05.10.2016: 42 žáků
počet tříd : 7
počet žáků : 42
počet žáků na třídu : 4-6
počet žáků na učitele : 4-6
2. Výchovný ústav - kapacita : 44 žáků, stav ke dni 05.10.2016: 40 dětí
počet výchovných skupin : 5
počet žáků na skupinu : OV – 4 VS, 5 VS /5-8/
ÚV – 1VS, 2VS, 3VS /5-8/
Výstupní fáze (plnoletí) - 4
počet vychovatelů u skupiny : OV – 3, ÚV - 2
počet dětí na vychovatele : 4-8
3. Školní jídelna - kapacita : maximálně 150 strážníků, cca 60 odběrů stravy
- Střední škola -** zajišťuje odbornou přípravu žáků v oborech strojní mechanik, stavební práce, dřevařská výroba a malířské a natěračské práce, zajišťuje rovněž soutěže odborných dovedností.
- Výchovný ústav -** zajišťuje ubytování, volnočasové aktivity, vzdělávací, zájmové sportovní a kulturní činnost jako součást resocializační a reedukační péče.

1.2.2 Organizační členění a personální zabezpečení:

Celkový počet pracovníků k 05.10.2016..... 62,50 úvazků
Počet pedagogických pracovníků k 05.10.2016.....44,50 úvazků
Počet nepedagogických pracovníků k 05.10.2016...18,00 úvazků

V současné době pracuje na úseku teoretické a praktické výuky :

Na úseku teoretické výuky - 5 učitelů (jeden z učitelů zařazen zároveň jako zástupce ředitele pro úsek vzdělávání), z nichž jeden nesplňuje kvalifikační předpoklady k 01.01.2015.

Na úseku praktické výuky - 7 učitelů praktického vyučování (jeden z učitelů je zařazen jako vedoucí učitel praktického vyučování).

V současné době je zařazeno na výchovném úseku:

Oddělení ústavní výchovy – 1 x vedoucí vychovatel (zároveň vedoucí výchovného úseku a statutární zástupce ředitele organizace)

- 2 x speciální pedagog – etoped,
- 5 x skupinový vychovatel,
- 2 x asistent pedagoga pro denní službu,
- 4,2 úvazku asistenta pedagoga pro noční službu (2 x 1,0, 1x 0.55, 6 x 0.275 úvazku),
-

Oddělení ochranné výchovy – 1 x vedoucí vychovatel ochranné výchovy,

- 5 x skupinový vychovatel,
- 2,2 úvazku asistenta pedagoga pro noční službu (2x – 0.55, 4 x 0.275 úvazku),

V současné době jsou zařazeni na ekonomicko správním úseku tito nepedagogičtí pracovníci:

1 vedoucí ekonomicko – správního úseku + hospodář organizace, 1 účetní, 1 mzdová účetní, 2 sociální pracovníci, 1 sociální pracovník se zdravotním zaměřením, 1 vedoucí školní jídelny, 4 kuchařky, 1 skladnice + prادلena, 1 řidič-školník, 1 údržbář-provozní elektrikář, 1 technický pracovník a 2 uklízeči. (Dle organizačního řádu a organizačního schéma zařízení jsou 2 sociální pracovníci a všeobecná zdravotní sestra přímo podřízeni vedoucímu výchovného úseku a zároveň statutárnímu zástupci ředitele organizace).

VÚ, SŠ a SVP Nový Jičín je řízena ř e d i t e l e m.

1.2.3 Organizační zajištění spolupráce s osobami odpovědnými za výchovu

Za kontakt s pracovníky OSPOD zodpovídají sociální pracovníci: p. Robert Žáček
p. Hana Wagnerová

Za kontakt s pracovníky orgánů činných v trestním řízení: Mgr. Petr Urban, Mgr. Pavel Tokař
Mgr. Jana Bryolová, Robert Žáček

Za kontakt se zákonnými zástupci jsou odpovědni: sociální a odborní pracovníci,
„klíčový pracovník“

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ.

Výchovný ústav, střední škola a školní jídelna Nový Jičín, Divadelní 12, je příspěvkovou organizací s právní subjektivitou od 1.6.1991.

Identifikátor : 600 031 471
IZO ředitelství : 102 856 737
Zařazení do sítě škol : 1.9.1996 rozhodn. MŠMT ze dne 2.7.1996 č.j. 12614/96-61-07
Současný název : od 01.01.2015

Jde o speciální ústavní školské zařízení s nepřetržitým provozem pro chlapce ve věku od 15 do 18 let, u kterých soud nařídil ústavní výchovu nebo uložil ochrannou výchovu, případně nařídil předběžné opatření. O umístění chlapců s uloženou ochrannou výchovou rozhoduje příslušný diagnostický ústav, v našem případě Diagnostický ústav Ostrava – Kunčičky, Škrobálkova 16, kde také probíhají diagnostická šetření. O umístění chlapců s nařízenou ústavní výchovou, případně s nařízeným předběžným opatřením, rozhoduje od 1.1.2014 místně příslušný soud.

Požadavky ústavu na umístění chlapců do jednotlivých učebních oborů, a to dle kapacitních, personálních, materiálních a organizačních možností zařízení, jsou v současné době realizovány z 90%.

Struktura chlapců je značně různorodá. Navyšuje se stále počet chlapců se závažnější trestnou činností. Zájem o učení zůstává problematický. Snaha a vůle o změnu asociálního až antisociálního chování se stále snižuje, přibývá chlapců s psychickými problémy. Postoj k základním životním hodnotám je nevyhraněný, často odmítavý, jako něco pro život nepotřebné, nedůležité.

V hlavní budově zařízení je škola s teoretickou výukou, v areálu ústavu je samostatná dílenská budova. Výuka v učebních oborech a její přísné zaměření na individuální zvláštnosti a schopnosti chlapců, přispívala k cílenému dlouhodobému působení v procesu reedukace a resocializace. Směřuje k možnosti získat odbornou kvalifikaci a střední vzdělání. Rámcový reedukační program se realizoval prostřednictvím individuálních výchovných a vzdělávacích programů.

V jedné části hlavní budovy jsou ubytováni chlapci s nařízenou ústavní výchovou a v další, stavebně oddělené části, pak chlapci s uloženou ochrannou výchovou. Mimoškolní činnost se realizovala především v rámci výchovných skupin pod vedením pedagogických a odborných pracovníků.

Pro zajištění komplexní péče má zařízení svou kuchyň a jídelnu. V areálu zařízení je vlastní kotelná, prádelna, ošetrovna s lůžkovou částí, tělocvična, víceúčelové hřiště a rovněž odborná pracoviště pro různé formy psychoterapeutických činností.

Zařízení má svůj Vnitřní řád, který respektuje Zákon č.109/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Režim je otevřený, s určitým omezením volného pohybu v rámci uvedeného zákona a vyhlášek MŠMT. Chlapci a žáci tak mohou dosahovat určitých sociálních kompetencí přímo v běžných společenských a sociálních podmínkách. Od 01.09.2016 je jedním ze základních dokumentů, kterými se řídí výchovně vzdělávací činnost ve školském zařízení „STANDARDS KVALITY PÉČE O DĚTI V ZAŘÍZENÍCH INSTITUCIONÁLNÍ VÝCHOVY“

3. CHARAKTERISTIKA ŠVP.

Školní vzdělávací program pro mimoškolní činnost se vztahuje na pedagogicky řízené činnosti a je východiskem pro vypracování výchovných programů zařízení a výchovných skupin. Je zpracován v souladu s § 5, odst. 2, Zákona č. 561/2004 Sb. (školský zákon). Je koncipován tak, aby byl v souladu s ustanoveními Zákona č.109/2002 Sb. a aby děti se

závažnými poruchami chování, za podpory speciálně pedagogických, vzdělávacích a výchovných metod, mohli dosáhnout co nejvyšší možné úrovně osobnostního rozvoje a bylo dosaženo maximální možné míry jejich socializace.

Základním cílem je zdravý rozvoj osobnosti dětí, umístěných v našem zařízení, jejich další proces resocializace a reedukace, jakožto i další řádné vzdělávání v učebních oborech. Při odborné a přiměřené aplikaci ŠVP programu lze přispět k předcházení vzniku a rozvoji negativních projevů v jejich chování a zmírnění příčin a důsledků vzniklých poruch chování a jednání.

Nezanedbatelným cílem výchovné práce je vytvoření trvalého prostředí, které by umístěným chlapcům umožňovalo uspokojování základních materiálních, citových i speciálních potřeb, a které by rovněž zajišťovalo vhodné rozvíjení vědomostí, dovedností a návyků s přihlédnutím k zájmům a zvláštnostem každého jedince.

Vzdělávací program nemá pevný časový rámec, neboť naplňování vzdělávacích – edukačních cílů je reedukační proces, který probíhá po celou dobu pobytu chlapce v našem zařízení. Míra zvládnutí uvedených cílů je následně a pravidelně vyhodnocována a kontrolována.

ŠVP vytváří komplex vědomostí a návyků, které mohou chlapci za dobu pobytu zvládnout. „Vše“, co v zařízení vykonáváme, organizujeme a plánujeme, má jeden sjednocující prvek, kterým by mělo být společné snažení, aby se chlapci k nám zařazení dokázali vyrovnat s nepříznivými vnitřními i vnějšími podmínkami, jež ovlivňují jejich život a dokázali se integrovat do běžného občanského života a následně si najít profesionální uplatnění. Nutností je proto vytvoření prostředí, založeném na důvěře a respektu, kde lze vyjadřovat své názory či předkládat vlastní podněty, k čemuž je určena spoluspráva chlapců v zařízení.

ŠVP tvoří rámec pro naplnění specifických a individuálních cílů dětí umístěných v zařízení. Pedagogickým pracovníkům je vytvořen prostor pro zpracování jednotlivých, vlastních tematických plánů s respektováním individuálních dispozic a schopností chlapců. Konkretizace ŠVP je prováděna v měsíčních a týdenních plánech činnosti.

4. KONKRÉTNÍ VZDĚLÁVACÍ CÍLE.

Konkrétní vzdělávací cíle vycházejí z obecných cílů vzdělávání a z Národního programu rozvoje vzdělávání v ČR.

Cíl je základním a nezbytným předpokladem každého pedagogického působení. V ideálním případě mpředpovídá jeho výsledek, vždy však určuje alespoň jeho směřování a umožňuje integraci různorodého jednání do určité posloupnosti a systému. Usnadňuje volbu efektivních pedagogických prostředků, výběr konkrétních činností a má zásadní vliv na formování personálních, materiálních a dalších podmínek výchovy a vzdělávání.

Pro stanovení konkrétních cílů v ŠVP je nezbytná orientace ve struktuře vzdělávacích cílů, vyplývajících ze školského zákona a navazujících kurikulárních a strategických dokumentů, vztahujících se k cílové skupině v kontextu výše uvedených informací ŠVP. Oproti běžnému plánování důsledně akceptuje tento kurikulární přístup, myšleno nejen plánování a realizace jednotlivých činností, jejich hodnocení, ale především také sledování jaké kompetence účastníci získávají či jaké kompetence byly rozvíjeny.

Finální výstup ŠVP má vliv na cíle tím, že lze stanovit, zda jsou:

- smysluplné
- hodnotitelné
- akceptovatelné
- reálné
- termínované

Naší prioritou v tomto ohledu je „připravit chlapce na opravdový život za branami výchovného ústavu“... .

- Resocializace dětí se sociálně patologickými projevy chování.
- Preventivně výchovná péče.
- Pochopení a respektování zákonů, znalost svých práv a povinností.
- Tolerance i k druhým lidem.
- Smysluplné trávení volného času.
- Upevňovat nebo i utvářet hygienické návyky, vést chlapce k sebeobsluze a dodržování zásad správného denního režimu.
- Prohlubovat vědomosti, dovednosti a návyky, rozvíjet poznávací/kognitivní/ procesy,
- Poznávat sebe sama, potlačovat negativní citové stavy a učit se překonávat překážky /frustrační tolerance/ a obtíže, pozitivní „náhled“ na okolí a sebe samotného.
- Vést děti k regulaci vlastního chování na základě správných zásad chování a jednání, naučit chlapce osobní i kolektivní zodpovědnosti, jakožto i naučit je umění „prosadit se“ ve společnosti v pozitivním slova smyslu.
- Upřednostňovat u dětí samostatné rozhodování, a to i v obtížných situacích.

4.1. Výchovně vzdělávací činnosti.

4.1.1. Sportovně – relaxační.

Výchovné cíle :

- Uplatnění kompenzační funkce rekreace /relaxace, zážitkové formy/.
- Odstraňování únavy z jednostranného zatížení organismu.
- Smysluplné využívání aktivního odpočinku.

Hlavní činnosti:

- Individuální a kolektivní tělovýchovné činnosti zaměřené na uvolnění a relaxaci.
- Pohybové řízené a spontánní hry v přírodě, vycházky do přírody.
- Rekreační provozování sezónní a tělovýchovné činnosti.
- Reprezentace zařízení na sportovních soutěžích.
- Účast na společensky prospěšných akcích.
- Návštěvy kulturních a sportovních akcí apod.
- Výlety rekreačního charakteru, a to s cíleným programem.

Očekávané kompetence:

- Chlapec pochopí podstatu aktivního odpočinku a naučí se aktivně odpočívat.
- Chlapec pozná vhodné relaxační techniky a naučí se je aktivně využívat.

4.1.2 Sportovně - branné.

- Kondiční, zdravotní a vyrovnávací cvičení, pohybové hry, rekreační turistika.
- Akrobatická cvičení, gymnastika, outdoorové aktivity.
- Míčové hry.
- Základy lehké atletiky, těžké atletiky /posilování/.
- Zimní sporty – lyžování, bruslení, lední hokej.
- Plavání a hry ve vodě.
- Cyklistika a cykloturistika.
- Střelba ze vzduchovky v rámci střeleckého kroužku.
- Návštěva a sledování sportovních událostí, besedy se sportovci.
- Rekreační turistika, táboření, orientace v přírodě, turistické pochody a výlety.

4.1.3 Příprava na vyučování.

Výchovné cíle:

- Doplnění vzdělávací činnosti školy.
- Rozvoj vědomostí, dovedností a návyků získaných při vyučování.
- Vypěstování smyslu pro povinnost a odpovědnost, především odpovědnost k ostatním a pomoc slabším.

Hlavní činnosti:

- Pravidelné vypracování písemných a ústních úkolů.
- Osvojování základních technik učení se, práce s knihou.
- Osvojování návyků samostatné práce.
- Upevňování vědomostí a návyků zábavnou formou, PC – internet.
- Kontrola úrovně vědomostí a dovedností.
- Prohlubování poznatků získaných ve škole při vycházkách, exkurzích či zájmové činnosti.
- Pravidelná kontrola učebních výsledků, spolupráce se školou i odborným výcvikem.
- Práce s odbornou literaturou (slovníky, encyklopedie).

Očekávané kompetence u chlapce:

- Zná a pracuje podle základních technik učení.
- Umí si zorganizovat práci tak, aby byla efektivní.
- Využívá zásadu pravidelnosti a samostatnosti.
- Je schopen pracovat v kolektivu, pomáhat ostatním.

4.1.4 Zájmové činnosti.

Výchovné cíle:

- Vzbuzování zájmů o manuální zručnosti.
- Zařazování aktivit na ochranu přírody.
- Rozvíjení čtenářských a literárních dovedností, kulturního slovního projevu, estetického vztahu k okolí, výtvarných a hudebních dovedností a především základní finanční a společenské gramotnosti.
- Upevňování tělesné zdatnosti, rozvíjení sportovních dovedností, aktivního pobytu v přírodě.
- Kultivování společenského chování.
- Prohlubování znalostí z předpisů v silničním provozu.
- Prohlubování komunikačních dovedností.
- Prohlubování technických a polytechnických dovedností.

Těmto činnostem se mohou chlapci věnovat v rámci skupinové činnosti nebo v zájmových kroužcích.

Hlavní činnosti:

Pracovně technické

- Zhotovování výrobků z papíru a kartonu, z drobného přírodního materiálu
- Zhotovování výrobků z textilního materiálu, ze dřeva, z kovu či kombinovaného materiálu
- Práce obtížnější či demontážní (oprava jízdního kola, nábytku apod.)
- Modelářství, elektrotechnické práce

Přírodovědné

- Pozorování živé přírody v daném regionu, pozorování změn ročních období, vzájemných vztahů mezi organismy, pozorování neživé přírody,
- Vycházky a výlety do přírody, návštěva ZOO, botanických zahrad apod., ochrana přírody

Společenskovední

- Neformální rozhovor o knize, televizním pořadu, filmu apod.,
- Beseda s významnou osobností.
- Sledování tisku a ostatních dostupných masmedií /využití internetu/.
- Oslavy tradičních lidových svátků s uplatněním regionálních zvyků.
- Výlety a exkurze na památná místa naší minulosti.

4.1.5 Estetické činnosti.

Výtvarné

- Zobrazování skutečnosti podle představ i fantazie, dekorativní řešení plochy, využití písma
- Zhotovování dekorativně užitkových předmětů, prostorové techniky, makety
- Fotografování
- Prezentace na veřejnosti /výstavky vlastních prací/.

Hudební

- Poslech hudby, spojení hudby s pohybem, hudební hry,
- Hra na jednoduché hudební nástroje
- Sólový i sborový zpěv s doprovodem i bez doprovodu hudebního nástroje

Literárně dramatické

- Společná i individuální četba prózy i poezie, recitace, dramatizace či literární pásma.
- Návštěvy divadelních a filmových představení.
- Kultivace slovního projevu.

4.1.6 BOZP.

- Poučení o protipožární ochraně.
- Aktivní znalost zásad první pomoci.
- Ochrana při neočekávaných přírodních katastrofách.
- Ochrana před následky vedení války nebo při teroristických akcích.
- Seznámení s dopravní tematikou, procvičování zásad chování chodců a cyklistů v silničním provozu.

Očekávané kompetence

Schopnost smysluplného využívání volného času a aktivní přístup k sebeuspokojení na základě vlastní pozitivně laděné aktivity. Prožívání pocitu vlastní úspěšnosti. Schopnost rozlišit aktivní jednání od pasivity. Poznatek, že nuda a nicnedělání je stav, který přináší spíše problémy a nespokojenost sama se sebou.

4.1.7 Sebeobslužné a organizační.

Výchovné cíle

Získání a upevňování návyků nezbytných pro pozitivní postavení člověka ve společnosti.

Hlavní činnosti

- Péče o oděv, obuv, výměna osobního a ložního prádla.
- Udržování pořádku v osobních věcech.
- Příprava jednoduchého jídla, zacházení s jednoduchými spotřebiči.
- Péče o čistotu a estetický vzhled zařízení a jeho okolí.
- Ochrana zdraví, předcházení nemoci a úrazům.
- Hospodaření s kapesným, aktivní účast při nákupu potravin, oblečení, osobních potřeb, doplňků vybavení zařízení apod.
- Příprava oslav svátků /vánoce, velikonoce/.
- Aktivní účast na plánování a organizaci života v zařízení.
- Vyřizování jednoduchých úředních záležitostí.

Očekávané kompetence

- Samostatná a chtěná péče o čistotu a pořádek.
- Pozitivní vztah k hodnotám, kompetence řešení na kolektivní záležitosti a problémy.
- Samostatnost při řešení osobních záležitostí v úředním styku.

5. ROZVOJ KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ VE VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍM PROCESU.

Základním cílem výchovné činnosti je vytvořit u dětí takové kompetence, které by jim měly umožnit co nejlepší zařazení nebo návrat do společnosti.

Veškeré výchovné činnosti musí směřovat k vytvoření kompetencí, které představují soubor znalostí, dovedností, návyků a postojů, které jsou využitelné v praktických životních situacích. Jde o důležitý základ přípravy na život ve společnosti, celoživotní učení a vstup do pracovního procesu, jde o **klíčové kompetence**:

5.1. Učební kompetence každého dítěte:

- Umí vyhledat informace, pochopit jejich smysl a využít je v procesu učení.
- Organizuje a řídí vlastní učení, umí zhodnotit jeho výsledky /sebekritika/.
- Zná obecně užívané termíny, pojmy, znaky a symboly, umí uvést věci a události do vzájemné souvislosti.
- Získá předpoklady k celoživotnímu učení

5.2. Sociální, interpersonální a pracovní kompetence:

- Orientace v mezilidských vztazích s nutností uvědomit si zpětnou vazbu svého chování a jednání okolí.
- Rozpoznávat nevhodné a rizikové chování a uvědomovat si jeho možné důsledky.
- Zvládání běžných životních situací a emocionálních nábojů při řešení problémů. korigování nepřizpůsobivých projevů chování.
- Orientace v základních mravních a morálních hodnotách.
- Dodržování základních pravidel chování.
- Používání získaných pracovních dovedností a návyků i v běžných činnostech /zájmová činnost/.
- Vědomé dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví.
- Porozumění skupinovým vztahům a aktivní zasahování a ovlivňování kooperace ve výchovné skupině a třídě.

5.3. Kompetence řešení problémů:

- Schopnost vnímat nejrůznější situace v zařízení i mimo něj, přemýšlet o jejich příčinách a na základě vlastních zkušeností nalezení jejich řešení.
- Umění postihnout problém, nalézt a zformulovat způsoby jeho řešení a uplatnit je v praxi.

- Samostatně se rozhodovat, zvažovat důsledky svého rozhodnutí a nést za ně osobní zodpovědnost.

5.4. Komunikativní kompetence:

- Výstižně, souvisle a kultivovaně formulovat své myšlenky v ústním i písemném projevu.
- Diskutovat s využitím vhodné argumentace.
- Využívání získané schopnosti v komunikaci k utváření vztahů k ostatním lidem v jeho okolí.
- Aplikace komunikačních technologií /např. internet/.
- Schopnost rozumět potřebným textům a informacím.

5.5. Občanské kompetence:

- Pochopení funkce zákonů a společenských norem, znalost svých práv a povinností.
- Respektování odlišného způsobu života jiných etnik, skupin a náboženství.
- Zvládnutí běžné komunikace s úřady.
- Schopnost poskytnout účinnou pomoc v obtížných i krizových situacích.
- Projevy pozitivního postoje k ochraně životního prostředí.

6. VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE.

Výchovné a vzdělávací strategie představují společné postupy, které vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí chlapců. Pro stanovení výchovné a vzdělávací strategie je nutné vytvoření profilace skupin, kdy na jednotlivé skupiny jsou chlapci umístováni podle specifických poruch chování, psychiatrických problémů, jakožto i s ohledem na zařazení do učebního oboru a ročníku. Z tohoto rozdělení následně vyplývají i společné postupy jednotlivých vychovatelů a asistentů pedagoga.

Je nutné zdůraznit, že pracujeme s chlapci z podnětného chudého nebo sociálně znevýhodněného prostředí, s chlapci, kteří již od dětství procházejí institucionální výchovou, ale zároveň také s chlapci s problémem drogové závislosti z normálně fungujících rodin.

6.1. Kompetence

6.1.1 Kompetence k učení

Při řízených výchovných i režimových činnostech používáme různé pedagogické způsoby a metody práce, pracujeme s chlapci podle potřeby individuálně. Využíváme různé zdroje informací, podporujeme samostatnost a tvořivost, při práci umožňujeme porovnávat a vyvozovat závěry. Chlapce vedeme k sebehodnocení, podporujeme jejich účast na sportovních soutěžích, olympiádách, společenských akcích a preferujeme zapojení do výchovně vzdělávacích programů (Viz zkušenosti z projektu „Dofe Award“).

6.1.2 Kompetence k řešení problémů

Zde probíhá výchovné působení hlavně formou praktických činností, vedeme chlapce ke sportovním aktivitám, rozvoji základních znalostí a informací z praktického života, v rámci mimoškolních činností využíváme moderních technologií (PC, Internet) k vyhledávání potřebných informací, monitorujeme chování chlapců a včas přijímáme účinná opatření, kdy se pokoušíme o společné řešení vztahových problémů. Prioritou je vedení chlapců k zodpovědnosti za své chování a vystupování.

6.1.3 Kompetence komunikativní

Základním úkolem této kompetence je docílit toho, aby chlapci porozuměli obsahu sdělení a zároveň se sami dokázali srozumitelně vyjádřit. K prohloubení dosažení úrovně komunikativních dovedností využíváme i jiné prostředky – pohyb, výtvarné činnosti, hudební aktivity. Prioritou je zde vytváření modelových situací, kde se chlapci snaží o dodržování základních pravidel při komunikaci.

6.1.4 Kompetence sociální a personální

V této oblasti posilujeme uvědomění si, že člověk žije ve společnosti s ostatními lidmi. Důraz klademe na spolupráci a nastavení týmové práce, působíme na chlapce, aby si vštíplili základní zásady slušného společenského soužití, uměli rozpoznat negativní jevy ve vlastním chování a uměli posoudit, že jsou ohrožováni, psychicky nebo fyzicky týráni. Prioritou je dodržování dohodnutých pravidel.

6.1.5. Kompetence občanské

Zde bychom měli preferovat vedení chlapců k ochraně přírody a svého okolí a k chápání základních ekologických souvislostí. Za současného stavu problému v komunitách dnešní mládeže se ale jeví jako priorita chlapce vést k tomu, aby při jakýchkoliv známkách šikany dokázali projevit statečnost a neprodleně tyto případy ohlásili, a tím dokázali ochránit nejen zdraví, ale i osobnost svoji či ostatních. Nelze opomenout v rámci občanských kompetencí nácvik praktických činností, kdy chlapce seznamujeme s fungováním důležitých institucí, s nimiž se budou „setkávat v každodenním životě“.

6.1.6. Kompetence pracovní

Prioritu těchto kompetencí je nastavení pozitivního vztahu k pracovním činnostem, kdy chlapce vedeme k bezpečnému používání různých materiálů a nástrojů s důrazem na dodržování pracovních postupů a především pravidel BOZP. Doposud nedoceněný význam mají kroužek vedení domácnosti a kroužek vaření, kdy si chlapci mají možnost osvojit základy běžných domácích činností. Základním úkolem v této oblasti je nabídnout chlapcům ucelený přehled o možnostech jejich vlastního budoucího uplatnění.

6.2. Začlenění průřezových témat

Průřezová témata reprezentují ve vzdělávacím programu okruhy aktuálních problémů současného světa a jsou nedílnou součástí základního vzdělávání. Tématické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích oborů. S ohledem na pragmatické využití nevytváříme průřezová témata jako samostatné výchovné celky, ale integrujeme je do více výchovných bloků a realizujeme jejich obsah formou projektů, ve kterých musí chlapci používat znalosti a dovednosti z různých vzdělávacích oborů. Zařazení jednotlivých tématických okruhů průřezových témat je vždy součástí charakteristiky vzdělávacích oblastí.

6.2.1 Vzdělávací oblasti

Vzdělávací program je koncipován jako materiál komplexního charakteru a je zaměřen na rozvíjení biologické i psychické složky osobnosti chlapců, na rozvíjení interpersálních dovedností, na rozvoj chlapců v oblasti sociálně-kulturní a inviromentální. Vzdělávací činnost lze rozdělit do těchto oblastí:

- Člověk a zdraví
- Člověk a příroda
- Umění a kultura
- Člověk a společnost
- Člověk a svět práce
- Informační a komunikační technologie

7. DÉLKA A ČASOVÝ PLÁN, OBSAH A FORMY ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

7.1. Délka vzdělávání a časový plán

Jsou dány dobou trvání pobytu dítěte v našem zařízení. Zájmové vzdělávání probíhá po celý rok, a to i ve dnech, kdy není školní výuka. Délka vzdělávání podle charakteru činnosti probíhá jak v rádech hodin, tak v některých případech delší dobu (měsíc, rok).

7.2. Obsah zájmového vzdělávání

Při stanovování této činnosti vycházíme vedle pedagogických zásad ze základních požadavků, které jsou specifické pro zájmové činnosti. Požadavek pedagogického ovlivňování volného času lze chápat jako nutnost citlivého pedagogického vedení chlapců k účelnému využívání volného času. Prioritou by mělo být děti seznamovat s různou smysluplnou náplní volného času, která jim přinese uspokojení, kompenzaci a seberealizaci. Na základě poznání různých přiměřených aktivit se vytváří základy pozdějšího návyku na využívání volného času. Požadavek aktivity předpokládá vedení dětí k aktivnímu zapojení se do plánování přípravy realizace i hodnocení činnosti. Při naplňování požadavku seberealizace se snažíme, aby každý chlapec mohl uplatnit své specifické vlohy a schopnosti a tím být v některé oblasti lidských činností úspěšný. Chlapce nehodnotíme pouze navzájem srovnatelnými výsledky, ale

oceňujeme především snahu a konečný výsledek s ohledem na možnosti a předpoklady. Požadavkem na relaxační či rekreační zaměření volnočasových aktivit pak přispíváme k odstraňování únavy a regenerujeme tím u chlapců jejich duševní a fyzické síly.

Obsah a časový plán vzdělávání je ukotven ve Vnitřním řádu a rovněž je specifikován i v dalších dokumentech pro mimoškolní činnost – roční plán výchovně-vzdělávací činnosti, týdenní plány výchovných skupin.

Obsah vzdělávání je obsažen ve výše uvedených plánech, které vycházejí ze ŠVP a jsou vytvářeny tak, aby obsáhly všechny oblasti vzdělávání a svým konkrétním obsahem vedly chlapce k získávání klíčových kompetencí.

Obsah zájmového vzdělávání je obsažen v plánu práce jednotlivých zájmových útvarů, trvání pravidelného zájmového vzdělávání je jeden rok.

Důležitou roli hraje také systém hodnocení práce a chování chlapců, které je dáno nejen Zákon č. 109/2002 Sb., ale rovněž i slovní hodnocení, kdy i každodenní pochvala může mít motivační charakter.

Pravidelné týdenní komunity výchovných skupin slouží k tomu, aby chlapci společně rozebírali svoje úspěchy a neúspěchy či plánovali činnosti na další týden a další období.

Pravidelná zájmová činnost probíhá v období (září – červen), nepravidelná zájmová činnost probíhá celoročně.

7.3. Formy vzdělávání

Vzdělávání probíhá v rámci výchovných skupin, jeho organizace a časové zařazení je přesně vymezeno Vnitřním řádem.

7.3.1 Režimová činnost

Mimo konkrétní vzdělávací aktivity v rámci vedení chlapců k účelnému využití volného času, využívají pedagogičtí pracovníci k postupnému získávání klíčových kompetencí veškeré možné režimové činnosti:

- Samoobslužné a sebeobslužné činnosti
- Péče o osobní hygienu
- Péče o ošacení a obuv
- Úklidové práce, úklidy pokojů, kluboven, společných prostor
- Úklidové aktivity v rámci pracovní terapie v prostředí zařízení a v jeho nejbližším okolí (obecně prospěšná činnost)

7.3.2 Zájmové vzdělávání

Zájmové vzdělávání poskytuje účastníkům naplnění volného času zájmovou činností se zaměřením na různé oblasti. Základní formy zájmového vzdělávání stanovuje Vyhláška 74/2005 Sb, o zájmovém vzdělávání:

- a) pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost

- je směřována do zájmových kroužků, kde poskytuje chlapcům zajímavou nabídku účelného využití volného času, reaguje na aktuální poptávku z jejich strany. Jde o pravidelnou činnost, kterou organizují skupinová výchovatelé a jejím základním cílem je rozvoj osobnosti chlapců a návyků účelného nakládání s volným časem, čímž lze výrazně omezit četnost problémových skupin a sociálně patologických jevů.
- b) příležitostná výchovná, vzdělávací, zájmová a tematická rekreační činnosti spojená s místem sídla školského zařízení
- příležitostní činnost školského zařízení se uskutečňuje formou jednorázových nebo cyklických akcí. Jde zejména o exkurze, besedy, výlety, soustředění, nepravidelná účast chlapců na sportovních soutěžích, turnajích či příležitostných kulturně společenských akcí.
V tomto ohledu považujeme příležitostnou činnost za jednu z účinných metod prevence, která umožňuje zaujmout chlapce pro některou z prezentovaných činností, najít u něj případné volby a odhodlání k její realizaci ve svém volném čase.
- c) táborová a další činnost spojená s pobytem mimo sídlo školského zařízení
- tato činnost je uskutečňována formou pobytů a výcviků, dále pak formou krátkodobých akcí. Tyto jsou považovány za důležitou součást prevence sociálněpatologických jevů v chování chlapců.
- d) osvětová, metodická a odborná činnost
- je poskytována podle podmínek a možností zařízení odbornými pracovníky (besedy, přednášky, odborné instruktáže a konzultace)
- e) individuální práce, zejména s vytvářením podmínek pro rozvoj individuálních dispozic chlapců
- jde o jednu z forem zájmového vzdělávání, kdy cílem je vyhledávat a podporovat nadání chlapců a umožnit jim jejich rozvoj
- f) nabídka spontánních činností
- nabídka vychází vstříc těm skupinám chlapců, které chtějí naplňovat svůj volný čas v organizovaných a předem určených skupinách, což je ale v našich podmínkách nesnadno realizovatelné.

8. PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI.

Děti se speciálními vzdělávacími potřebami mají rovněž právo na vzdělávání. Obsah, formy a metody odpovídají jejich vzdělávacím potřebám a možnostem, tudíž pokud se v zařízení tato skupina dětí nachází, je jejím hlavním úkolem:

- vytvořit vhodné a nezbytné podmínky pro děti se zdravotním postižením nebo zdravotním znevýhodněním,
- vybavit se pomůckami pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami
- dodržovat přísné zásady individuálního přístupu k dětem

9. POSTUP PŘI PŘIJÍMÁNÍ CHLAPCŮ, PŘEMÍSTOVÁNÍ A UKONČOVÁNÍ ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ.

9.1 Přijímání chlapců

Chlapci s uloženou ústavní výchovou nebo předběžným opatřením jsou do zařízení umístěni na základě rozhodnutí příslušného Okresního soudu, chlapci s nařízenou ochrannou výchovou na základě pravoplatného rozsudku příslušného Okresního soudu nebo Krajského soudu jsou do zařízení následně přijímáni výhradně prostřednictvím spádového Diagnostického ústavu Ostrava-Kunčičky, Škrobálkova 14, po dohodě s příslušným orgánem sociálně právní ochrany dětí, nebo přemístěním z jiného VÚ z rozhodnutí spádového diagnostického ústavu, popřípadě přeložením ze zdravotnického zařízení, a to vše na základě rozhodnutí ve správním řízení dle § 10 zákona č. 500/2004 Sb., v souladu s § 24, odst. 3 písm. c) zákona č. 109/2002 Sb. v platném znění.

Nové chlapce přijímá **ředitel** nebo jím pověřený pracovník. Ředitel provádí vstupní pohovor pro případnou korekci v zařazení do učebního oboru, pro posouzení osobních problémů chlapce, žádostí a zájmů. Chlapce seznámí se základní charakteristikou ústavního pobytu, právy a povinnostmi.

Zástupce ředitele pro úsek výchovy zařadí chlapce do výchovné skupiny, dále určí chlapci klíčového pracovníka, který bude garantem chlapcova naplňování ústavní nebo ochranné výchovy po celou dobu umístění v našem zařízení.

Následně **skupinový vychovatel** seznámí chlapce s vnitřním řádem a ostatními ústavními pravidly a normami, včetně režimových prvků. Poučí je, a to proti podpisu o zásadách bezpečnosti a se všemi souvisejícími předpisy a povinnostmi. Je rovněž povinen sdělit chlapcům vše, co se týká jejich pobytu v zařízení i mimo něj. Povinností skupinového vychovatele při přijímání chlapce je rovněž seznámit jej s jeho právy a povinnostmi a taktéž o možnostech podávání podnětů a stížností a jejich řešení. Skupinový vychovatel si při pohovoru s chlapcem ověří, zda svá práva a povinnosti pochopil.

Asistent vychovatele zajistí veškeré potřebné materiální zabezpečení.

Sociální pracovník se zdravotním zaměřením provede základní vyšetření a zajistí vše potřebné pro další zdravotní péči.

Speciální pedagog - etoped zpracuje aktuální odborné etopedické šetření, respektive ve spolupráci se soc. prac. se zdrav. zaměřením zajistí odborné zdravotní vyšetření a základní šetření v rámci drogové prevence. Etoped zařízení ve spolupráci se zainteresovanými pedagogickými pracovníky zpracuje *Program rozvoje osobnosti dítěte* na základě komplexní diagnostické zprávy a vlastního interního šetření, ředitel zařízení zajistí, aby se s PRO seznámili všichni pedagogičtí pracovníci, a to za dodržení všech ustanovení zákona o ochraně osobních údajů. PRO je nutné ze strany všech zainteresovaných pracovníků pravidelně aktualizovat.

Třídní učitelé teoretické výuky a učitelé praktického vyučování seznámí chlapce s ustanoveními pro teoretickou a praktickou výuku a poskytnou všechny potřebné informace dle zájmu a potřeb žáka. Provedou jejich proškolení z BOZP a vybaví žáky učebními a ochrannými pomůckami.

Sociální pracovníci zajistí možné kontakty s rodiči nebo osobami odpovědnými za výchovu. Při přijetí chlapce sociální pracovník rovněž převezme následující doklady:

- souhlas s umístěním,
- pravomocné rozhodnutí soudu o ústavní či ochranné výchově, případně o předběžném opatření,
- osobní list, pokud byl chlapci vystaven,
- kopie rodného listu, občanského průkazu, průkazu zdravotní pojišťovny, pokud si chlapec neuloží originály těchto dokladů v zařízení na vlastní žádost (viz níže),
- poslední školní vysvědčení nebo výpis z katalogového listu s vyznačením roku školní docházky,
- písemné vyjádření lékaře o aktuálním stavu chlapce, včetně potvrzení o bezinfekčnosti.

Občanské průkazy, cestovní pasy, vkladní knížky, či ostatní cennosti chlapce přijímá ústav do úschovy pouze na písemnou žádost chlapce nebo jeho zákonného zástupce, jinak za tyto doklady a cennosti nepřebírá zařízení odpovědnost.

Není-li možno ze závažných důvodů při přijetí chlapce předložit některé z výše uvedených dokladů, zajistí předávající instituce jejich předložení bez zbytečného odkladu.

Výjimku tvoří pravomocné rozhodnutí soudu a potvrzení o bezinfekčnosti, kdy v případě absence těchto dokladů, nelze chlapce do zařízení přijmout.

9.2 Přemístování a propouštění chlapců

Ze zařízení chlapec odchází:

- po nabytí zletilosti,
- ukončením ÚV nebo OV pravomocně vykonatelným rozsudkem soudu,
- dobou vyznačenou na rozsudku v případě prodloužení pobytu do 19 let,

Přemístit chlapce do jiného zařízení lze jen zcela výjimečně, a to v případě uložené ochranné výchovy pouze se souhlasem diagnostického ústavu na základě léčebných, preventivních nebo jiných zásadních reedukačních opatření, popřípadě přeložením do jiného specializovaného zařízení (ÚSP, zdravotnické zařízení), a to na základě rozhodnutí ve správním řízení dle § 10 zákona č. 500/2004 Sb., v souladu s § 24, odst. 3 písm. c) zákona č. 109/2002 Sb. v platném znění, v případě přemístění chlapce s uloženou ústavní výchovou pouze na základě rozhodnutí – Usnesení Okresního soudu, který takto rozhodl se souhlasem OSPOD a zákonných zástupců.

Ředitel ukončí pobyt chlapce:

- a) jestliže soud zruší ústavní nebo ochrannou výchovu,
- b) dosáhne-li zletilosti, pokud v zařízení dobrovolně nesetrvá do ukončení přípravy na povolání,
- c) dosáhne-li věku 19 let, byla-li mu prodloužena ústavní výchova nebo ochranná výchova, pokud v zařízení dobrovolně nesetrvá do ukončení přípravy na povolání,
- d) jestliže rozhodnutí soudu o osvojení nebo o svěřeni dítěte do pěstounské péče nabylo právní moci,
- e) po uplynutí doby trvání předběžného opatření nebo po jeho zrušení soudem.

V souladu s ustanovením § 38, odst. 1, Zák. Č. 109/2002 Sb., se do zařízení **nepřijímají děti:**

- a) které jsou pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky a podle stanoviska lékaře vyžadují odbornou zdravotní péči, kterou jim nelze poskytnout v rámci pobytu v zařízení,
- b) s psychiatrickým onemocněním: schizofrenie, bipolární porucha, těžké depresivní a úzkostné stavy, vyžadující psychiatrickou léčbu.

Před propuštěním chlapce na základě dovršení zletilosti, ředitel zařízení nejméně 6 měsíců předem oznámí tuto skutečnost OSPODu, jakožto i zákonným zástupcům.

Při propuštění chlapce přikládá zařízení následující doklady:

- nezbytnou dokumentaci a školní vysvědčení
- potvrzení o pobytu chlapce v zařízení
- výpis z osobního konta chlapce

10. MATERIÁLNĚ TECHNICKÉ PODMÍNKY, ZA NICHŽ SE ŠVP USKUTEČŇUJE.

Součástí výchovného ústavu je střední škola a školní jídelna. Komplex budov a areál výchovného ústavu je situován uprostřed města a umožňuje maximální kontakt se všemi potřebnými společenskými náležitostmi. Areál zařízení splňuje požadavky s ohledem na bezpečnostní kriteria, snadné udržování pořádku a čistoty a dostatek prostoru pro všechny ubytované děti i pracující zaměstnance. Zařízení je vybaveno odpovídajícím nábytkem, splňuje estetická kriteria, výzdoba prostor je mobilní, kdy účastníci se na ní podílejí s využitím výsledků své tvořivosti. Prostory jsou udržované v čistotě s odpovídající teplotou, vlhkostí vzduchu, přiměřeným osvětlením, jsou odhlučněné a udržované. Je splňována v celém rozsahu vyhláška MZ č. 410/2005 Sb. o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých.

Pro zajištění komplexní péče má zařízení svou kuchyň a jídelnu. V areálu zařízení je vlastní kotelna, prádelna, ošetrovna s lůžkovou částí, tělocvična, víceúčelové hřiště a rovněž odborná pracoviště pro různé formy psychoterapeutických činností.

A/ Prostorová vybavenost teoretické výuky.

Prostorové podmínky pro teoretickou výuku jsou dobré. V hlavní budově se nachází 4 standardně vybavené učebny. Pro výuku IT a další využití pro učitele ostatních předmětů slouží počítačová učebna s šesti žákovskými a jedním centrálním počítačem. Počítačová technika je průběžně udržována a doplňována správcem sítě včetně softwaru. Je prováděna kontrola používání webové sítě a programů. Pro tělesnou výchovu je využívána v areálu zařízení tělocvična, posilovna a venkovní hřiště.

B/ Prostorová vybavenost praktické výuky.

Prostorové podmínky pro výuku všech oborů jsou velmi dobré. Využívali jsme celkem 8 dílen. Z toho 2 malířské dílny, 2 truhlářské, 1 zednická a 3 zámečnické. Kromě uvedených pracovišť máme ještě 3 speciální dílny: lakovnu a 2 strojovery. Všechny obory mají funkční sociální zařízení.

Průběžně dochází k dalšímu zkvalitnění vybavenosti jednotlivých dílenských pracovišť v rámci celkové modernizace areálu ústavu. Provádí se rovněž generální opravy vybraných strojů. Pracoviště učitelů odborného výcviku jsou vybavena počítačovou technikou a je využívána vybudovaná počítačová síť. Začínají se provádět úpravy vstupu do objektu dílen.

C/ Prostorová vybavenost oddělení ústavní výchovy.

V prostorách pro mimoškolní a volnočasovou aktivitu byli chlapci ubytováni v průměru po dvou až třech na ložnicích, kdy ložnice jsou součástí ubytovací jednotky se sociálním zařízením, obývacím pokojem a šatnou. Na oddělení jsou další prostory pro klubovou činnost, pro sportovní, kulturní i jiné aktivity. Vše je organizováno tak, aby se život chlapců co nejvíce přiblížil běžným podmínkám. Důraz je kladen na zajištění potřebné, klidné, psychosociální atmosféry bez zbytečného zvyšování hlasu, hluku a napětí. Přísně se zvažují kritéria pro společné ubytování.

Dosahujeme velmi dobrého výsledku v udržení čistoty a pořádku bez výrazného ničení majetku. K dispozici je i velmi dobře vybavená tělocvična, místnost pro stolní tenis, posilovna a venkovní hřiště. V prostoru světlíku se využívá lezecká stěna s veškerým potřebným vybavením. Je soustavně udržována a doplňována technika a SW pro možnost zapojení do IT. Po celý rok je využíván dobře vybavený a vedený sklad sportovních potřeb.

D/ Prostorová vybavenost oddělení ochranné výchovy.

Na oddělení pro chlapce s uloženu ochrannou výchovou je plně k dispozici ubytovací kapacita v počtu 16 míst s dostatečným vybavením a hygienickým zázemím, vyřešeným obdobně jako na oddělení ústavní výchovy (ložnice, šatna, sociální zařízení, klubovny apod.). Na odděleních OV jsou rovněž další prostory pro klubovou činnost, pro sportovní, kulturní a jiné aktivity. Zpřísněný režim na oddělení ochranné výchovy vyžaduje důsledné plnění všech základních povinností, ale na druhé straně nejsou zde chlapci omezováni nijako na volnočasových aktivitách, kdy mohou využívat veškerá materiálně technické vybavení sportovišť v objektu zařízení (tělocvična, posilovna, herna stolního tenisu, sauna, lezecká stěna, jakožto i hřiště na míčové hry v areálu objektu), jakožto i nadstandardní vybavení kluboven PC technikou, kulečnickem, stolními hrami.

Chlapci v průběhu pobytu obdrží od zařízení veškeré vybavení oděvními součástmi a obuvi, kdy toto obdrží vždy 2 x ročně v maximální hodnotě po 3.000,-Kč. Chlapci rovněž jsou vybaveni základními oděvními součástmi, stejně jako hygienickými potřebami pro běžný

pobyt v zařízení. Výměna osobních věcí probíhá 2 x týdně, výměna lůžkovin 1 x za 14 dnů, chlapci mají možnost v zařízení si nechat vyprat i své osobní oděvní součásti.

Chlapci mají k dispozici i samostatnou kuchyň se základním vybavením v objektu hlavní budovy, navíc na jednotlivých podlažích je za dohledu pedagogických pracovníků možno využívat i kuchyňky výchovných úseků.

Každý z chlapců má možnost uložení cenností či důležitých osobních věcí v uzamykatelných skříňkách na jednotlivých odděleních.

11. EKONOMICKÉ PODMÍNKY.

VÚ, SŠ a ŠJ Nový Jičín je příspěvkovou organizací, jejíž zřizovatelem je Ministerstvo školství. Po stránce ekonomické je veškerá, potažmo i zájmová vzdělávací činnost zabezpečována z rozpočtu školského zařízení. Školské zařízení je financováno MŠMT ze státního rozpočtu.

12. POPIS PODMÍNEK BEZPEČNOSTI PRÁCE A OCHRANY ZDRAVÍ.

Školské zařízení vyhledává, zjišťuje a zhodnocuje možná rizika vyplývající z činnosti při různých formách zájmového vzdělávání v různorodém prostředí a současně i přijímá opatření k prevenci rizik. Seznamujeme všechny pracovníky organizace i umístěné chlapce s nebezpečím ohrožujícím jejich zdraví a bezpečnost, což je součástí výchovy ke zdravému životnímu stylu, chápanému jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Je nutné zajistit nejen bezpečnost fyzickou, ale také sociální a emocionální.

Vnitřní řád jako důležitý dokument školského zařízení, obsahuje podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví chlapců a rovněž jejich ochranu před sociálněpatologickými jevy, před projevy diskriminace, nepřátelstvím nebo násilím. ŠVP obsahuje popis podmínek BOZP, za nichž se zájmové vzdělávání ve školském zařízení uskutečňuje.

12.1. Podmínky pro hygienické a bezpečné působení:

- Vhodná struktura činností a skladba zaměstnání,
- Vhodný stravovací a pitný režim
- Zdravé prostředí užívaných prostorů v souladu s Vyhláškou MZ č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání mladistvých
- Bezpečné pomůcky
- Ochrana účastníků před úrazy
- Výrazné označení všech nebezpečných předmětů a částí využívaných prostorů, pravidelná kontrola všech prostor
- Dostupnost prostředků první pomoci, kontaktu na lékaře, praktická dovednost zaměstnanců poskytovat první pomoc

12.2. Psychosociální podmínky:

- Vytváření pohody prostředí, příznivé sociální klima s otevřeností v komunikaci, úcta, tolerance, uznání, empatie, spolupráce a pomoc druhému

- Respekt k potřebám jedince a jeho osobním problémům, činnost vycházející ze zájmů účastníků, osvojování si praktických zkušeností
- Věková přiměřenost a motivující hodnocení, zpětná vazba
- Ochrana před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy
- Spoluúčast účastníků na životě v zařízení (plánování, hodnocení)
- Včasná informovanost účastníků o činnosti ve školském zařízení

Je důležité věnovat pozornost nejen vlastnímu zajištění bezpečnosti a ochraně zdraví u chlapců i pracovníků organizace, ale také formální doložitelnosti, že byla učiněna všechna opatření, aby nebezpečí úrazu bylo minimalizováno.

13.OBLAST RESOCIALIZAČNÍ A REEDUKAČNÍ PÉČE – NASTAVENÉ CÍLE NA OBDOBÍ ŠKOLNÍHO ROKU 2016/2017.

Strategické cíle pro následující období září 2016 – srpen 2017:

V systému komplexní péče v nepřetržitém procesu působení na chlapce umístěné ve speciálně pedagogickém zařízení, má **resocializace** dosáhnout určité úrovně osobnosti jedince k alespoň běžnému a především výrazněji nekonfliktnímu životu v běžné společnosti a **reedukace** /nedílná součást probíhající edukace/ - snaha a činnost zaměřená na případné odstranění nebo korekci nevhodně a nedostatečně vytvořených rysů a vlastností jednotlivých osobností v prožívání, jednání a chování, zásadní místo a význam.

Program představuje ucelenou a provázanou kombinaci vzdělávacích, výchovných socializačních, poradenských, psychoterapeutických a jiných, především běžných lidských přístupů. Předmětem péče je cílová skupina chlapců s širokým spektrem poruch chování a jednání.

13.1. Objekt působení – cílová skupina:

Mladiství chlapci ve věku od 15 let do 18 let, případně dle okolností i starší, jsou chlapci, kterým byla soudně nařízená ústavní nebo uložená ochranná výchova, případně nařízeno předběžné opatření. Mladiství jsou převážně nedostatečně motivováni či pouze negativně motivováni pro resocializaci a převýchovu vůbec. Z velké části mají negativní až odmítající vztah k učení a instituci - škole, ústavu, jako k určitému zlu a nátlaku. V zařízení a to až na výjimky, nepobývají dobrovolně a to především v počátečním stádiu pobytu. Pocházejí většinou z výrazně problematického sociálního zázemí a z málo vychovávajících, nemotivujících a často zcela dysfunkčních rodin, bez zajištění alespoň základních životních potřeb dítěte. Jedná se většinou o rodiny s atmosférou uzavřenosti a nedůvěry vůči svému okolí. Výchova je spíše náhodná, nesoudržná, rozdělení odpovědnosti není zřetelné. Převažuje stereotyp v komunikaci s dětmi a často je komunikace zcela zablokována. Mentální dispozice chlapců se pohybují v pásmu průměru až podprůměru a jejich sociální výbava je velmi nízká a pro řádný život vesměs nedostatečná. Stále vyšší procento vykazuje známky psychopatie a setkáváme se pravidelně s dětmi, vykazujícími lehkou formu EPCHO. Časté jsou neurózy a další poruchy psychického stavu. Ve vztahu ke společnosti jsou převažující asociální a antisociální projevy. Někteří chlapci pocházejí z etnicky minoritního prostředí a tím se specifickými návyky, požadavky a postoji. V průměru má již téměř 85 % chlapců trestnou

činnost a zkušeností z pobytů ve vazbě či vězení pro mladistvé a to již často před příchodem do ústavu.

Stále náročnější je skupina experimentátorů nebo více či méně uživatelů některých psychotropních látek a abúzus drog. Téměř stoprocentní je kuřáctví a to mnohdy již silně návykové při příchodu do ústavu.

13.2. Místo VÚ, SŠ a ŠJ Nový Jičín v systému péče o problémovou mládež:

V systému „náhradní rodinné výchovy“ zaujímá naše ústavní zařízení specifické místo. Je institucí v systému školství, ale je také typickou institucí sociální kontroly a péče, poskytující svěřeným chlapcům těmito nevyžádané služby, kdy objednavatelem je společnost v okruhu sociální, veřejně správní, trestně správní, trestní, vzdělávací a rodinné legislativy, což do jisté míry limituje možnosti a rozsah poskytování vzdělávacích a resocializačních služeb. Provázanost a spolupráce s těmito a dalšími úseky a resorty má své opodstatnění a důležité místo.

Program vychází z praktických a dlouholetých zkušeností zařízení a z přístupných, reálných, a to i nejmodernějších přístupů současné speciální pedagogiky, do které v souladu se současným oborovým i mezioborovým způsobem uvažování přijímá, a to dle reálné situace personální a odborné uvnitř ústavu, přístupy individuálního, skupinového a komunitního způsobu práce se svěřenci vůbec, ale také ve smyslu psychologického a jiného poradenství a možné psychoterapie. V rámci komunitní péče se jedná především o možný způsob organizace a řízení života v zařízení na základě teorie o terapeutickém společenství a o cílené a postupné zavádění prvků komunitního způsobu života. ale ne na úkor běžných, lidsky důstojných a pozitivně působících přístupů individuálních a co nejvíce se přibližujících působení ve funkční rodině!

13.3. Aplikace konkrétní a praktické resocializace a reedukace:

Vlastní program je rozdělen do čtyř základních období – etap, které cíleně sledují průběh, vývoj, změny v životě a osobnosti svěřence při pobytu v ústavu od jeho přijetí až po výstup a následném období fungování v běžném, reálném životě, pokud je to možné.

Program spolu s dalšími dokumenty zařízení spojuje a koordinuje všechny oblasti působení na chlapce v zařízení:

- *Oblast vzdělávací*, která zahrnuje přípravu na budoucí povolání, ale také řadu dalších činností a aktivit v časovém prostoru pro činnost mimoškolní.
- *Oblast výchovná*, /edukační, reedukační/, socializační /resocializační/, zahrnující mimo jiné složku režimovou, volnočasovou s činnostmi a terapiemi včetně pracovní terapie, terapie společenské a osobní realitou /vzhled do reálného světa a možností pro svůj vlastní život a život mezi lidmi/. Je zdůrazněná i v oblasti vzdělávací /výchovné vyučování/.
- *Oblast poradenská*, která zahrnuje především individuální psychologickou, psychoterapeutickou, etopedickou, zdravotní, psychiatrickou péči, ale také skupinové a komunitní poradenství a psychoterapii, případně průběžnou psychologickou či jinou diagnostiku.
- *Oblast sociální* především obsahující běžnou sociální práci, sociální diagnostiku a průzkum, sociální učení, kontakt a spolupráci se sociálním prostředím chlapců v zařízení, ale především mimo zařízení v reálné společenské a sociální situaci, a to v rámci daných zákonů a legislativy.

13.4. Průběh aplikace programu a jeho etapy:

13.4.1 Adaptace – přizpůsobení se podmínkám zařízení s cílovým stavem jejich přijetí.

Chlapci přicházejí do výchovného ústavu v Novém Jičíně z předchozích institucí po různě dlouhé době pobytu a se širokým a různorodým spektrem vědomostí, dovedností a návyků a také s určitými představami o svém dalším pobytu, případně vzdělávání. V průměrné době 1- 2 měsíců, dle individuality chlapce a jeho potřeb, je při plném pobytu v zařízení zahájen program individuálního působení.

Provádí se vstupní, respektive v návaznosti na diagnostické a další poznatky z předchozích institucí následná diagnostika a vytváří se určitá představa o možnostech chlapce, jak v dalším vzdělávání, tak v ostatních oblastech působení. Dochází na základě vystopované individuality k určitému přijetí nebo alespoň přizpůsobení se danému režimu, povinnostem a úkolům, k nalezení určité pozice v kolektivu. Chlapec navazuje kontakt se všemi osobami v ústavu a škole a počíná si vytvářet okruh osob, ke kterým má důvěru nebo také nedůvěru. Prioritní pro chlapce je přidělení tzv. „klíčového pracovníka“. Seznamuje se prostřednictvím cílených programů kmenových vychovatelů s okolím ústavu, se všemi podstatnými dokumenty, které souvisí s jeho pobytem a to především s Vnitřním řádem včetně jeho součástí jako jsou povinnosti a práva.

Konkrétní realizace a zodpovědnost působení etapy adaptace:

1. Oblast vzdělávací:

Přijetí do učebního oboru a zavedení všech určených dokumentů, zmapování dosavadních znalostí, dovedností, návyků a zkušeností, včetně pracovních, vzdělávacích zájmů a motivace. Zpracování případného plánu pro doplnění nedostatků ve vzdělání a to teoretickém ale i v dovednostech a praktických schopnostech. Znalost školního, dílenského řádu a dalších povinností žáka a učně. Odborná a přirozeně lidská pomoc při překonávání adaptačních potíží. Důsledné sledování případných projevů agrese, případně i příznaků šikany a včasná opatření.

Zodpovídají: všichni učitelé teoretické i praktické výuky.

2. Oblast výchovná a resocializační:

Navázání na poznatky ze spisové dokumentace svěřence, případně navázání na již praktikované programy a jejich výsledky a efektivitu. Založení spisové dokumentace, vypracování individuálního výchovného a převýchovného plánu. Adekvátní a citlivé začlenění do výchovných skupin a kolektivních činností. Nabídnutí možností pro zájmovou a volnočasovou činnost a jejich zapojení do konkrétních činnostních terapií. Zvládnutí režimu a plnění režimových prvků, trpělivé a srozumitelné vysvětlování a zdůvodňování. Znat odpověď na otázku PROČ a CO ZA TO!!! Soustavná příprava na případné volné individuální vycházky, jakožto i následně na pobyt u zákonných zástupců.

Zodpovídá: vedoucí vychovatel, skupinový vychovatelé

3. Oblast poradenská :

Vstupní a následné pohovory, zaměřené především na zjištění osobní a rodinné anamnestické situace, zkušenosti z pobytu v jiných zařízeních, úrovně vzhledu chlapce do dané situace a jeho názory a zájmy. Chlapci se přijatelnou formou a citlivě objasní co se bude vyžadovat a jaká má práva.

Zapojení chlapce do skupinového a individuálního poradenství, psychoterapie, případně do jiných potřebných akutních a preventivních činností.

Zodpovídá: odborný pracovník - etoped

4. Oblast sociální:

Orientace v sociální situaci chlapce, jeho možnosti kontaktů se zákonnými zástupci či rodiči, příbuznými a v sociální síti. Počáteční aktivity v rámci aktivního sociálního učení.

Zodpovídá : sociální pracovníci zařízení

13.4.2 Vytváření předpokladů pro zapojení do společnosti – resocializace

Tato etapa působení na svěřence a práce s dětmi je vlastní realizací postupného rozvoje a to především na základě výsledků adaptační cílené práce a v návaznosti na individuální plány působení na jednotlivé chlapce. Děti absolvují teoretické vzdělávání v učebních oborech a praktický výcvik dle plánů jednotlivých úseků zařízení. Absolvují činnosti dle zpracovaných programů příslušnými pracovníky, jakožto i všechny potřebné plánované i aktuální činnosti v rámci režimových prvků. Cíleně se zapojují do činností mimoškolních s možností se také rozhodnout pro svou volnočasovou aktivitu včetně zapojení do zájmové činnosti v nastavených zájmových kroužcích. Realizuje se, a to dle individuálních podmínek pravidelná nebo alespoň přiměřená spolupráce s rodinami dětí s možností jeho pobytu v rodinném prostředí.

Konkrétní realizace a zodpovědnost plnění etapy resocializace .

1. Oblast vzdělávací:

A/ Vlastní vzdělávací program jako součást přípravy na povolání.

V souladu s platnými učebními dokumenty a s přihlédnutím k specifickým odlišnostem chlapců se důsledně, trpělivě a přiměřeně k možnostem jednotlivce, zvyšuje vědomostní a dovednostní potenciál směřující k zvládnutí učiva. Prohlubují se kladné návyky a citlivě potlačují návyky nevhodné, stěžující vzdělávací a výchovný proces. Prioritou jsou návyky pracovní. V procesu vzdělávání nelze opomíjet oblast výchovnou a v nutných případech lze upřednostnit aktuální výchovný problém a jeho adekvátní řešení před programem učebním, za předpokladu jeho doplnění.

Zodpovídá: všichni učitelé po celou dobu pobytu žáka a jeho zařazení do učebního oboru.

B/ Vzdělávání v rámci mimoškolní činnosti, jako je příprava na vyučování nebo činnosti které rozšiřují vědomosti či dovednosti chlapců (soutěže, rozhovory o daných tématech a jiné plánované nebo ze situace vyplývající vzdělávací činnosti.

Zodpovídá: skupinový vychovatelé, klíčový pracovník.

2. Oblast výchovná a resocializační.

V návaznosti na plán individuálního rozvoje, který reflektuje zmapovanou minulost i současnost dítěte se stanovují další pracovní a osobnostně rozvojové hypotézy z hlediska dlouhodobého působení v až tříletém pobytu chlapce v zařízení. Dlouhodobý ideální cíl je rozpracováván do cílů krátkodobějších. Podstatné a nutné je rozpracování na základě hypotézy o reálných možnostech dosažení i dílčích konkrétních cílů s nastavením jednotlivých kroků vedoucích k dosažení optima. Stav dosahovaných výsledků je průběžně sledován a zaznamenáván tak, aby záznam pregnantně vyjadřoval daný stav a byl východiskem k případné korekci daných cílů, metod a postupů. Pozitivní i negativní výstupy jsou jasně formulovány a to včetně odměn či sankcí za neplnění daných pravidel a případně i dílčích dohod mezi chlapcem a pedagogickým pracovníkem. Zásadním prvkem rozvoje je realita současného života a přímý kontakt se společenským prostředím, a to jak při činnosti skupinové, tak při individuálním pobytu chlapce mimo zařízení.

Spolupráce s rodiči a příbuznými patří k diagnosticky významným situacím. Pozornost je věnována reflexi potencionálně rizikových situací a všem situacím, které mohou patřit k běžnému chování svěřence, ale nejsou přesně v souladu se stanovenými cíli. Nutnou součástí neustálé pozornosti a soustavné péče je vysoká pravděpodobnost negativních projevů v chování a jednání svěřenců. Agresivita v různorodosti a závažnosti jejich projevů včetně šikany, nenávraty z dovolených, útěky, experiment až abúzus drog či jiné negativní projevy pronikavě zasahují do plnění cílů výchovného působení. Výraznou prevencí je pokud možno maximální omezení či zabránění nudy a nicnedělání, zapojením chlapců do co největšího počtu různorodé činnosti i umožnění smysluplného využití volného času. Zařazení individuálních rozhovorů zaměřených na orientaci svěřence v situacích jejich selhání, na spouštěcí mechanismy a příčiny, které k tomu vedly, na klady a zápory z toho plynoucí, na prožívání v průběhu selhání a jiných podstatných prvků vyplývajících z každé konkrétní situace je určitou obranou proti opakování v krátkodobém a dlouhodobém horizontu. Účinným prostředkem prevence i nápravy se stává i aktivní sociální učení, které v období psychických a emocionálních změn v podstatě hotové struktury osobnosti chlapců může pomoci při zvládnutí výchovných a resocializačních cílů.

Aplikují a zodpovídají : - skupinová vychovatelé + odb. pracovníci – etoped

3. Oblast poradenská:

Dítě je zařazeno, a to v krátkodobém i dlouhodobém výhledu do spektra poradenských, psychoterapeutických, preventivně zdravotních, sociálně motivujících a jiných, dle reálné personální a jiné situace možných aktivit ústavního zařízení.

Psychoterapie skupinová i individuální, prokládaná arteterapií a autogenním cvičením, vyplývající z potřeb a respektující potřeby chlapců, zabývající se jejich problémy “*tady a ted*“. U některých jedinců cílená, dlouhodobá a směřovaná na korekci postojů, uvědomění si sebe sama - autobiografická, prokládaná prvky učení novým pohledům, postojům a reakcím. Velmi často s abreakčním působením včetně katarze.

Ergoterapie – drobné rukodělné práce se svěřenci, zaměřené na výrobu prvků výzdoby interiéru zařízení. Cílem je posílení vztahu k práci, uplatnění vloh chlapců, vytvoření kolektivní tvůrčí atmosféry, možnost prožitku uspokojení z finálního výrobku, vytvoření vztahu k prostředí a k jeho estetizaci. Na základě společné činnosti a vzájemné akceptace lze přispívat k vytváření vhodného klimatu pro psychoterapeutickou činnost

Rodinná terapie – možnost navázat kontakt a případnou komunikaci s rodinou pro případnou korekci postojů rodičů k chlapcům a naopak. Sjednocení výchovného působení, možnost ovlivnění průběhu dovolenky, případně i pomoc pro řešení problémů rodičů samotných.

Prevence sociálně patologických jevů - působení na chlapce mající kontakt s drogou a je u nich patrná závislost na psychotropních látkách, předcházení agresí, a to především u chlapců s diagnostikovanými extrémními poruchami chování, prevence šikany (viz – Minimální preventivní program), osvětová činnost, eventuálně zajištění léčby u svěřenců závislých na drogách či alkoholu, spolupráce s psychiatrem za účelem léčby, medikace.

Zodpovídají: - skupinová vychovatelé + odb. pracovníci – etoped, zdr. sestra

4. Oblast sociální

Pobyt chlapce v ústavu není pobytem uzavřeným bez možností přímých či zprostředkovaných kontaktů se společenskou realitou. Každý z umístěných chlapců je v průběhu doby, po kterou je začleněn do vzdělávacího, výchovného a poradenského systému působení, konfrontován s životem bez ústavního režimu. Je veden tak, aby ještě v době před etapou výstupu měl dostatek vědomostí, dovedností a schopností k úspěšnému přechodu do společenského prostředí. Chlapec je v průběžné péči všech pracovníků zařízení, kteří se podílejí na jeho sociální rehabilitaci.

Realizují všichni pracovníci zařízení.

13.4.3 Etapa - období před předpokládaným výstupem svěřence z VÚ.

Jedná se o závěrečnou fázi určitého zhodnocování a vyhodnocování efektivity vzdělávacího, resocializačního, reedukačního a rehabilitačního procesu a o transformaci výsledků působení do struktury osobnosti chlapce s cílem jejich pozitivního využití v samostatném životě, v rodině a společnosti. Navazují se intenzivní kontakty s předpokládaným prostředím pobytu svěřence po propuštění z ústavní či ochranné výchovy. Období se zahajuje zpravidla 6 měsíců před výstupem.

1. Oblast vzdělávací.

Chlapci, kteří úspěšně procházejí druhým nebo třetím ročníkem učebního oboru se již cíleně a intenzivně připravují k dokončení závěrečného ročníku a k absolvování závěrečných učňovských zkoušek. Je nutný intenzivnější a přísně individuální přístup učitelů vzhledem k častým projevům určité nízké sebedůvěry svěřenců ve své schopnosti a snahy o únikové řešení.

Zodpovídá: učitelé teoretické i praktické výuky

2. Oblast výchovná a resocializační.

V souladu s individuálními plány rozvoje osobností je důležité postupné zvyšování nároků, tlaku na přebírání odpovědnosti chlapce za důsledky svého jednání a chování. Jsou vhodné individuální vycházky z pravidelnou reflexí a pokud je to možné i častější návštěvy rodiny či jiného předpokládaného prostředí pro pobyt svěřence po skončení pobytu .

Zodpovídá: skupinový vychovatelé

3. Oblast poradenská.

Orientace na výstup s cílem reflektovat dosažené resocializační cíle a přenést dosažené získané sociální dovednosti do reálného života, psychoterapeutické aktivity orientované na budoucnost, rodinné poradenství s cílem dohodnout a formulovat soužití rodiny se svěřencem po jeho odchodu do reálného života.

Zodpovídá: etoped + skup. vychovatel

4. Oblast sociální

Zajištění a podpora sociální sítě /bydlení, práce a jiné individuální potřeby/. Práce na fixování pozice v reálném životě a v případě potřeby orientace na podpůrné instituce pro případnou pomoc v těžších až krizových situacích. Spolupráce se zákonnými zástupci rodiči a kurátory.

Zodpovídá: sociální pracovníci + skup. vychovatelé

13.4.4 Etapa sledování po výstupu svěřence z ústavní výchovy – katamnéza

U propuštěných dětí se formou sběru informací zaměřujeme na sledování úspěšnosti či neúspěšnosti naplnění resocializačních a rehabilitačních cílů stanovených v individuálních a dalších programech či plánech činnosti. Kontaktují se kurátoři příslušných OSPODů MěÚ, podpůrné instituce, zákonní zástupci, potažmo zaměstnavatelé a případně i další instituce a osoby. Katamnéza probíhá nejméně po dobu 2 let, pokud je to vzhledem k dostupnosti informací možné.

Zodpovídá: soc. pracovníci + skup. vychovatelé

13.5. Další formy skupinového poradenství a psychoterapie

13.5.1 skupinová setkání /týdenní hodnocení/

Jsou realizována v rámci jednotlivých výchovných skupin a vedena skupinovým vychovatelem dle plánovaného scénáře. Délka setkání je maximálně 60 minut a optimální časový horizont je 7 denní interval /každé pondělí/. Jedná se o pravidelnou, nejlépe navazující a volně interakční komunikaci v dané organizační skupině s přibližně stejnými podmínkami psychosociálního a pracovního klimatu. Zařazení do časového programu dne je značně citlivá záležitost a klade na skupinového vychovatele úkol důkladně zvážit celkovou situaci ve

skupině pro co nejvyšší možnost vzájemně chtěné komunikace. V rámci skupinové psychoterapie je prospěšné zaměření především na:

- 1 Poskytování vyžádaných i nevyžádaných informací.
- 2 Reagování na změny sociálního chování.
- 3 Pozorování vědomé i nevědomé úrovně kognitivních procesů.
- 4 Úroveň schopností interpersonálního učení a vztahů.
- 5 Využití mechanismu projektivní identifikace.
- 6 Možnost řešení problémů v co nejkratší možné době.
- 7 Další potřebný rozvoj sociálních dovedností z hlediska skupinového mikroklimatu a skupinové soudržnosti.
- 8 Vytvoření optimální terapeutické /v obecném slova smyslu/atmosféry k podpoře skupinové důvěry a podpory.

Struktura skupinových setkání:

- Příprava skupiny, orientace v aktuální situaci svěřenců ve skupině a skupiny jako celku.
- Příprava tématu dle dané situace, případně jeho korekce, organizační a případně technická a materiální stránka.
- Vlastní realizace skupinové komunity - úvod / důležitý pro navození vhodné atmosféry a zájmu/,
  - seznámení s tématy setkání a to jak ze strany svěřenců, tak vedoucího dané skupiny realizace programu včetně reflexe,
  - závěr / požadavek optimistického zakončení s reálným výhledem pozitivního řešení případných probíraných problémů/.

Tématická orientace skupiny:

Všechny aspekty skupinového dění, skupina biografická orientovaná do minulosti, zážitková volně interakční, edukativní a reedukativní. Témata zaměřená na „tady teď“ a dynamická sledující vnitřní skupinové mechanismy. Tématika postihuje všechny roviny skupinové práce. Sleduje individuální, interindividuální a skupinové vazby a vztahy.

13.5.2 Rozšířená skupinová setkání /měsíční hodnocení/

Pravidelné i aktuální setkávání svěřenců výchovné skupiny se svými vychovateli, učiteli teoretické i praktické výuky, vedoucím vychovatelem, ředitelem, etopedy a jinými aktuálně příslušnými pracovníky. Uskutečňuje se plánovitě 1x měsíčně a aktuálně dle situace ve skupině. Setkání je vedeno ředitelem zařízení, respektive jeho statutárním zástupce – vedoucím vychovatelem pro výchovný úsek a podléhá pravidelné reflexi vedení ústavu.

V rámci usilování o komunitní způsob péče o svěřence se realizuje měsíční komunita jako setkání všech chlapců, pedagogických pracovníků, odborných pracovníků a případně dle rozhodnutí ředitele i ostatních pracovníků. V kontextu dané komunity se setkání orientuje na :

- celoustavně platná témata, týkající se zvláště organizace chodu zařízení, plánovaných akcí a výsledků svěřenců ve vzdělávání a dalších aktivitách.
- mimořádná setkání, konaná dle potřeby jako způsob reakce, řešení a reflexe závažnějších a mimořádných událostí v zařízení

13.5.3 Skupinová denní setkání /večerní kruh/

Pravidelná setkání výchovné skupiny se svým skupinovým vychovatelem. Za předpokladu příznivé psychosociální situace ve skupině probíhá reflexe průběhu dne, a to včetně vzdělávacího procesu. Chlapci se mohou vyjádřit k důležitým skupinovým i individuálním prožitkům dne a navrhnout program či jeho korekci pro příští den. Setkání podléhá pravidelné reflexi ředitele, vedoucího vychovatele a etopedů.

14.6. Plánování

K působení a ovlivňování nám svěřených chlapců s převážně problémovým chováním, jednáním a poruchou sociálních vztahů a přístupů s více či méně výraznými nedostatky v základním vzdělání, využíváme převážně *teorie behaviorální psychologie*.

Tato teorie nepočítá při svém ovlivňování s pozitivním náhledem /pokud nějaký vůbec existuje/ chlapce na svou vlastní situaci a je zaměřená na důsledné sociální učení. Vychází z předpokladu, že chování a jednání chlapců je motivováno neuvědomovanou ale i účelovou snahou o dosažení určitých zisků a výhod. Cesta k jejich dosažení je námi vnímána jako neakceptovatelná, stojící více či méně v opozici a rozporu k výchovným a jiným snahám zařízení. Smyslem naší intervence je odhalení a korigování či přeučení naučených a často již rigidních vzorců chování. Sociální učení se v tomto případě děje bez vědomí svěřence a je v přímé a plné kompetenci pedagogických a odborných pracovníků. Cílem intervence je postupná změna vzorců chování směrem k jejich větší akceptovatelnosti jak ústavu, tak i společnosti. Změna se může dít jen po malých, krátkodobých krocích a děje se určitou formou plánování, na kterém se podílejí dle svého funkčního zařazení všichni pověřeni pracovníci

Prvním krokem v plánování je *stanovení určité pracovní hypotézy motivace chování svěřence a žáka včetně možných proměnných*.

Druhým krokem je *definice cíleného chování svěřence a krátkodobých kroků*, které by tyto cíle měly naplnit. Cíle je nutné stanovit vzhledem k individuálním schopnostem a zvláštnostem, tedy spíše menší a reálné.

Třetím krokem je *zpracování plánu na počáteční období /viz adaptace/ s maximální konkrétností a podrobností s využíváním i možnostmi adekvátních forem oceňování, případně sankcionování*. Je nutné počítat z pravděpodobností vyhasínání a zapomínání.

Čtvrtým krokem je *průběžná reflexe dosahovaných cílů nebo dílčích výsledků pozitivních i negativních*. Následně je možná i korekce pracovní hypotézy /programu/.

Naše působení je mnohdy diskutováno a to většinou v laické společnosti jako „násilí“ na dětech a mladistvých a ne jako cílené, odborně vedené konání se snahou pomoci našim chlapcům ve svízelných životních situacích a snahou připravit je pro rodinný a společenský život. Pro nás je ale velmi důležité, aby naši práci ocenili především chlapci a jejich zákonní zástupci („VŠE V ZÁJMU DÍTĚTE“), a to nejen v případě získání výučního listu.

Proto výše uvedené body programu předpokládají plné zaujetí a přijetí programu pracovníky zařízení vnitřně, s přesvědčením o jeho potřebě a závažnosti.

Program může být, a to vzhledem k případné personální změně nebo k jiným skutečnostem upraven tak, aby byl vždy reálný nebo případně obsahově kvalitnější.

14.7. Dlouhodobější nastavení cíle aplikace konkrétní a praktické resocializace a reedukace.

Smyslem resocializační a reedukační péče je nastavení nového inovativního způsobu organizace a řízení života pro dítě v zařízení na základě teorie o terapeutickém společenství a o cíleném zavádění prvků komunitního způsobu života, ale bez ohrožení běžných, lidsky důstojných a pozitivně působících individuálních přístupů, se snahou přiblížit se co nejvíce působení ve funkční rodině.

K aplikaci nastavených cílů využijeme možnosti:

Oblast vzdělávací - příprava na budoucí povolání se zaměřením na důslednou realizaci ŠVP, zajistit větší propojení praktické a teoretické výuky, ze strany pedagogů přistupovat trpělivě a přiměřeně k možnostem jednotlivce, zvyšovat vědomostní a dovednostní potenciál s prioritou získání pracovních návyků a zvládnutí vyučení v oboru.

Oblast výchovná - v návaznosti na PRO, který musí reflektovat zmapovanou minulost i současnost chlapce stanovit pracovní a osobnostně rozvojové hypotézy z hlediska dlouhodobého pobytu chlapce v zařízení. Dlouhodobý „ideální“ cíl rozpracovat do cílů krátkodobějších s rozpracováním reálných možností jejich dosažení s nastavením možností, které vedou k dosažení optima. Stav dosahovaných výsledků průběžně sledovat, pozitivní i negativní výstupy jasně formulovat, a to včetně odměn a sankcí.

Oblast diagnostiky - poradenství a prevence v rámci personálních možností zařízení dítěte zařadit v krátkodobém i dlouhodobém výhledu do spektra poradenských, psychoterapeutických, preventivně zdravotních či sociálně motivujících aktivit v rámci zařízení. Jako významnou diagnostickou situací vyhodnotit doposud zcela opomíjenou spolupráci s rodiči a příbuznými. Vypracovat metodiku prevence patologických jevů.

Přednostně pozornost věnovat reflexi potencionálně rizikových situací, které mohou patřit k běžnému chování dítěte, ale nejsou v souladu se stanovenými cíli, jakožto i snažit se předcházet negativním projevům dítěte – různorodá agresivita, šikana, nenávraty z dovolenek až abúzus drog.

Oblast sociální - pobyt dítěte v zařízení s ústavní či ochrannou výchovou není pobytem „uzavřeným“, tudíž nutně musí být konfrontován s životem bez režimových prvků. Prioritou v tomto směru je vést chlapce tak, aby ještě před „výstupem“ ze zařízení či dosažením zletilosti měl dostatek vědomostí, dovedností a schopností k přechodu do reality běžného společenského prostředí.

Úspěšná etapa realizace výstupu dítěte ze zařízení je závěrečným, ale rovněž stěžejním dlouhodobým strategickým cílem v oblasti reedukační a resocializační péče o chlapce. Tato etapa je za současného stavu zohledňována, ale chybí systematicky zvládnutá metodika a zcela ignorována je katamnéza, kdy u propuštěných svěřenců formou sběru informací (kontakty s rodiči, kurátory, podpůrnými institucemi, zaměstnavateli) lze vyhodnotit úspěšnost či neúspěšnost naplnění námi nastavených programů resocializace a signifikované výstupy pak uplatňovat při nastavování PRO.

13.8. Vize a poslání zařízení, nastavení základních priorit pro školní rok 2016/2017

- dlouhodobým cílem je, aby školské zařízení se stalo místem aktivního poznávání, místem, kde jsou plně respektovány individuální zvláštnosti každého jedince, jeho právo na různost a individuální tempo.
- účelem preventivně výchovné péče je nejenom nezletilým zajišťovat náhradní rodinnou péči, ale i předcházet vzniku a rozvoji negativních projevů dítěte, zmírňovat jejich důsledky a přispívat k jeho osobnostnímu rozvoji.
- základem bezpečného klimatu pro všechny zúčastněné je vytvoření partnerského vztahu mezi dítětem a pedagogem (vytvoření institutu „klíčového pracovníka“) s důrazem na dodržování všech práv dítěte, jakožto i nastavení pozitivní emocionální atmosféry i mezi zaměstnanci samotnými.
- na základě pilotního ověřování doporučených standardů péče o dítě v zařízeních institucionální výchovy nastavit koncepci rozvoje zařízení na období 2015 – 2019.

Resocializační a reedukační úsilí musí být cílené, synchronizované, motivační tlak koordinovaný a netříštěný duplicitou, kontraproduktivitou či absencí důležitých skutečností. Jejím cílem ve VÚ je zvyšování fyzických dispozic chlapců, kulturace jejich osobností a vedení k zodpovědnosti.

14. HODNOCENÍ (EVALUACE) CHLAPCŮ

Hodnocení není cílem, ale prostředkem k dosažení cílů ŠVP. Hodnocením motivujeme dítě v cestě k souboru klíčových kompetencí, která je pro ně dosažitelná. Úroveň klíčových kompetencí, které dítě dosáhne na konci vzdělávání není konečné, ale tvoří základ pro celoživotní učení, vstup do života a pracovního procesu.

14.1. Základní východiska pro hodnocení

- a) základem je pojem zpětná vazba, která se dá charakterizovat jako informace o správnosti postupu, průběhu či výsledku, nikoliv však posuzování kvalit dětí. Okamžitá zpětná vazba je jeden ze stěžejních faktorů efektivní výchovy a vzdělávání, zatím co posuzování dětí je rizikovým postupem, který může tuto činnost blokovat
- b) pozitivní vyjadřování
- c) používané způsoby a metody musí být v souladu se základní filozofií ŠVP
- d) každému hodnocení musí předcházet jasné a srozumitelné hodnocení dítěte s nastavenými cíli a k nim náležející kritéria hodnocení
- e) sebehodnocení dětí je nedílnou součástí procesu hodnocení jako jedna z nejdůležitějších kompetencí, které chceme naučit
- f) práce s chybou – děti mají právo dělat chyby a uvědomění si chyby je příležitost naučit se lépe
- g) hodnocení preferujeme provádět individuálně v rámci příslušné výchovné skupiny
- h) písemné hodnocení musí být rovnoměrně rozloženo v jednotlivých hodnotících obdobích
- i) slovní hodnocení je souhrnou písemnou zpětnou vazbou co dítě zvládá a o cílech vzdělávání pro další období
- j) vychovatel hodnotí osobní pokrok dětí, porovnává jeho aktuální výkon s předchozími výsledky práce
- k) uvedená základní východiska pro hodnocení jsou závazná pro všechny pedagogy

14.2. Základní pravidla hodnocení

- Objektivnost
- Motivovanost
- Informativnost
- Ohleduplnost
- Komplexnost
- Pravidelnost

14.2.1 *Základní pravidla pro hodnocení vychovatele*

- a) Hodnocení je prvotně zaměřeno na poskytování zpětné vazby
- b) Děti dostávají informace, jakým způsobem mohou dosáhnout lepších výsledků v problémových oblastech
- c) Hodnotíme především pokrok dětí a srovnáváme jejich předešlé výkony
- d) Hodnocení je vždy adresné, formulace věcné a doložitelné
- e) Hodnocení musí vyznít povzbudivě i při sdělení negativ
- f) Hodnotíme chování, přístup k reedukaci a resocializaci, sociální chování při skupinové práci a vztah k ostatním chlapcům
- g) Nutnost respektovat individuální zvláštnosti dětí
- h) Hodnocení obsahuje zdůvodnění a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům

14.2.2 *Zásady sebehodnocení dětí*

- a) sebehodnocení je důležitou součástí hodnocení dětí, posiluje jejich sebeúctu a jejich sebevědomí
- b) je zařazováno do procesu výchovy průběžně všemi pedagogy, způsobem přiměřeným věku dětí
- c) chyba je přirozená součást procesu učení, pedagogičtí pracovníci při hodnocení výkonu dítěte provádí rozbor jeho chyb
- d) při sebehodnocení se dítě snaží vyjádřit:
  - co se mu daří
  - co mu ještě jede, jaké má rezervy
  - jak bude pokračovat dál
- e) pedagogové vedou děti, aby dál komentovali svoje výsledky
- f) sebehodnocení dětí nemá nahradit klasické hodnocení, ale má pouze doplňovat a rozšiřovat evaluační procesy a více je aktivizovat
- g) na konci určeného období dítě provede sebehodnocení v oblasti:
  - zodpovědnost
  - motivace k učení
  - sebedůvěra

14.2.3 *Kritéria hodnocení*

Kritéria hodnocení dětí zajišťují jednotný systém hodnocení, při němž je zajištěna srovnatelnost výsledků a jejich důležitost. Vychovatel hodnotí současně s úrovní dosažení očekávaných výstupů také úroveň klíčových kompetencí v jednotlivých výchovných oblastech a to dle následujících kritérií v hodnotící škále 1-5:

- 1 – pracuje správně, samostatně řeší problémy, aktivně komunikuje, respektuje pravidla, společenské normy
- 2 - pracuje samostatně s malými chybami, ale rozumí pokynům, problémy řeší s pomocí, při komunikaci zřídka reaguje chybně, respektuje pravidla s občasnými nevhodnými projevy
- 3 – pracuje samostatně s častějšími chybami a vyžaduje pomoc či radu, problémy řeší podle náhodných otázek, komunikuje s obtížemi, kdy často nerozumí sdělení, občas nerespektuje pravidla společenské práce a společenské normy
- 4 – pracuje s chybami, vyžaduje stálou pomoc, nerozpozná problém, který vyřeší pouze se stálou pomocí, komunikuje zřídka, kdy vyžaduje pomoc vychovatele, často nerespektuje pravidla společné práce, má problémy ve vztazích, často nerespektuje společenské normy
- 5 – nepracuje ani se stálou pomocí vychovatele, problém neřeší ani jej nerozpozná, vyhýbá se komunikaci a nerozumí pokynů, nerespektuje společenské normy ani pravidla společné práce, chová se rizikově, není schopen navázat a udržovat vztahy

14.2.4 Kritéria hodnocení dětí v jednotlivých oblastech vzdělávání

Při hodnocení vychovatel přihlíží:

- K zájmu dětí o vzdělávání a jejich aktivitě
- K individuálním schopnostem dětí
- K měřitelným výkonům dětí
- K hodnocení úrovně vytváření klíčových kompetencí

Vychovatel využívá k hodnocení chlapců tyto prostředky:

- Ústní projev
- Písemný projev
- Prezentace
- Test, řešení písemných problémových úloh
- Komunikace a spolupráce ve skupině

Podklady pro hodnocení získává vychovatel:

- Soustavným diagnostickým pozorováním
- Analýzou výsledků různých činností
- Konzultacemi s ostatními pedagogickými pracovníky a odbornými pracovníky

Východiskem pro hodnocení je kvalita:

- Znalostí
- Dovedností
- Schopností
- Postojů a hodnot

Výsledky hodnocení sděluje vychovatel okamžitě po skončení výkonu, při čemž využívá práce s chybou, motivuje děti a vyjadřuje pozitivní závěry.

14.2.5 Kritéria hodnocení dětí v jednotlivých činnostech s odlišným zaměřením

a) Činnosti s převahou teoretického zaměření

- Ucelenost, přesnost a trvalost osvojení požadovaných poznatků
- Schopnost uplatňovat osvojené poznatky při řešení zadaných úkolů
- Kvalita myšlení, především jeho logika, samostatnost a tvořivost
- Aktivita v přístupu k činnostem, zájem o ně a vztah k nim
- Přesnost, výstižnost a správnost ústního i písemného projevu
- Osvojení účinných metod samostatného studia

b) Činnosti s převahou praktického zaměření

- Vztah k práci, pracovnímu kolektivu, praktickým činnostem
- Osvojení praktických návyků, využití získaných vědomostí
- Aktivita, samostatnost, tvořivost, iniciativa
- Kvalita výsledků
- Organizace vlastní práce, dodržování předpisů BOZP, hospodárné využívání materiálů

c) Činnosti s převahou estetického zaměření

- Stupeň tvořivosti a samostatnosti projevu
- Osvojení potřebných vědomostí a jejich tvořivá aplikace
- Poznání zákonnosti daných činností, vztah k nim a zájem o ně
- Kvalita projevu
- Estetické vnímání
- Všeobecná tělesná zdatnost a výkonnost

14.2.6 Kritéria hodnocení dětí v oblasti sociálního učení

- Rozsah znalostí a dovedností
- Hloubka porozumění
- Kvalita práce s informacemi
- Produktivita
- Tvořivost
- Užívání získaných znalostí, dovedností a postojů

14.2.7 Kritéria hodnocení rozsahu znalostí a dovedností dětí

a) *Hloubka porozumění*

1. Předvedení
2. Rozbor
3. Přiřazení
4. Seřazení
5. Rezignace, apatie

b) *Kvalita práce s informacemi*

1. Relevantní data
2. Většinou relevantní data
3. Rozporná nebo neúplná data
4. Převzetí cizí informační struktury
5. Nepřítomnost, absence

c) *Produktivita*

1. Formálně správné výstupy, jež pokrývají všechny oblasti vzdělávání
2. Pokrytí podstatné oblasti vzdělávání
3. Pokrytí jen některých oblastí vzdělávání
4. Nesrozumitelné výstupy
5. Žádné výstupy

d) *Kreativita*

1. Vysoká výpovědní hodnota výstupu
2. Vynalézavost
3. Těžkopádnost
4. Neúspěšný pokus, stereotyp
5. Lhostejnost, rezignace, nulová snaha

e) *Užívání získaných znalostí, dovedností a postojů*

1. Úplnost
2. Neúplnost
3. Rozpornost
4. Neúspěšný pokus
5. Rezignace, lhostejnost

14.2.8 Kritéria hodnocení chování chlapců

- a) Zdvořilost
- b) Způsob komunikace
- c) Respekt k lidem
- d) Čestnost
- e) Úcta k hodnotám
- f) Plnění povinností
- g) Prosazování práv

15. AUTOEVALUACE

Vlastní hodnocení školského zařízení bude vzhledem k nutnosti provedení podrobné analýzy nově nastaveného ŠVP provedeno v měsíci listopadu 2016.

16. ZVEŘEJNĚNÍ ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Školní vzdělávací program zpracovává vedoucí výchovného úseku a zároveň statutární zástupce ředitele organizace a vydává jej ředitel VÚ, SŠ a SVP Nový Jičín a zveřejní ho na přístupném místě ve školském zařízení. Zároveň v elektronické podobě bude tento dokument zveřejněn na webových stránkách školského zařízení.

V Novém Jičíně dne 01.10.2016

Zpracoval: Mgr. Pavel T O K A Ř

Schválil dne 05.10.2016 s účinností od 05.10.2016 Mgr. Petr URBAN-ředitel organizace

Přílohy: 1. Plán mimoškolní činnosti odd. ÚV na šk.r. 2016/2017.
2. Plán mimoškolní činnosti odd. OV na šk.r. 2016/2017.

Odkazy: 1. Vnitřní řád VÚ, SŠ a ŠJ Nový Jičín s účinností od 01.09.2016.
2. Plán výchovně vzdělávací činnosti na školní rok 2016/2017.
3. Standardy kvality péče o děti umístěné v zařízeních institucionální výchovy s účinností od 01.09.2016.